

KITAABA KANA HAALA GAARIITIIN QABACHUUN ITTI GARGAARAMI.

Kitaabni kun qabeenya mana barumsaa keetii dha.

Akka miidhaa irra hingeessisne yookiin miidhaan akka irra hin geenye eeggadhu.

Kitaaba kana haala gaariitiin qabachuuf, qajeelfamoota armaan gadiitti fayyadam.

- 1 Kitaabicha gaazexaa, pilaastikii yookaan waraqaadhuma argatte itti huffisi.
- 2 Kitaabicha yeroo hunda bakka gogaa fi qulqulluu ta'e kaa'i.
- 3 Kitaabicha yeroo hunda harka qulqulluutiin qabadhu.
- 4 Qola isaa irratti yookaan keessa isaatti hoomayyu hin barreessiin.
- 5 Bakka booda banachuu barbaaddu kaardiin yookaan waraqa gabaabaa keessa kaa'uun mallattoo taasifadhu.
- 6 Fuula tokko yookiin fakkii tokkollee keessaa tarsaasuuf hin yaaliin.
- 7 Fuulli tarsa'e yoo jiraate, haphee yookiin pilaasteriin deebisii walqabsiisi.
- 8 Karaa irrattiis haala kitaabichi hin miidhamneen qabadhu.
- 9 Kitaabicha yommuu nama biraatti kennitu eeggadhu.
- 10 Kitaaba haaraatti yeroo duraatiif yommuu gargaaramtu, kitaabicha, dugdaan ciibsi si'a tokko fuulota muraasa qofa galagalchi. Suuta jedhii jidduu kitaabichaa harkaan gadi qabi. Haalli kunis qolli kitaabichaa akka hin miidhamne gargaara.

BARNOOTA HERREGAA

KITAABA BARATAA

KUTAA SADAFFAA

Barreessaan

Addaamuu Nyaaroo
Abarraa Balaay
Daadhii Asaffaa
Taaddasaa Gammachuu

Madaaltota

Xilaahun Alamuu
Aliyyi Uluu
Laggasaa Tarrafaa

Ripaabilikii Federaalawaa Dimookiraatawaa Itoophiyaatti
Ministeera Barnootaa

Kanmaxxfanfame ALI bara 2003 Ripaabilikii Federaalawaa Dimookiraatawaa Itoophiyaatti Ministeera Barnootaa jalatti piroojektii fooyya'insa Barnoota waliigalaatinidha. Piroojektiin kunis maallaqaan kan deggeramu dhaabbilee IDA credit number 4335-ET, the Fast Track Initiative Catalytic Fund fi Mootummoota Finland, Italy, Netherlands fi United kingdom dha.

© 2011 Mirgi kan Ripaabilikii Federaalawaa Dimookiraatawaa Itoophiyaatti Ministeera Barnootaati. Mirgi hundi eegamaadha. Kutaan kitaaba kanaa kamtuu hayyama abbaa mirgaa, Ministeera Barnootaa yookiin haala labsii Ripaabilikii Federaalawaa Dimookiraatawaa Itoophiyaa, Negaariit Gaazexaa lakkoofsa labsii 410/2004 – labsii qabeenyi sammuu yookiin mirga ollummaan qabu eegsisuun kan inni hayyameef irraa barreeffamaan kennamuun alatti baay'isuun, haala addaatiin ittigargaaramuuf kaawwachuun, elektirooniksiin, magineetiin, sagaleenii fi wantoota kana fakkaatan birootiin baay'isuun yookiin kuusuun dhorraadha.

Ministeerri Barnootaa qaamota gareewwanii fi namoota kitaaba kana maxxansiisuu irratti qooda fudhatanii fi boodas qajeelcha barsiisaa itti dabalaa galatoomfachuu barbaada.

Wantoota akka hinfudhatamne mirgi isaanii eegame tokko tokko hayyamnaan kana keessa galaniiru. Abbaa mirgaa wantoota kanaa ta'ee kan sirriitti hin ibsamii yoo jiraate, Ministeera Barnootaa, Arat-kiiloo, Lakkoofsa saanduqaa 1367, Addis Ababa jedhee nuuf barreessuu danda'a.

Qophaa'ee kan maxxanfame

STAR EDUCATIONAL BOOKS DISTRIBUTORS Pvt. Ltd.

24/4800, Bharat Ram Road, Daryaganj,

New Delhi – 110002, INDIA

fi

ASTER NEGA PUBLISHING ENTERPRISE

P.O. Box 21073

ADDIS ABABA, ETHIOPIA

under GEQIP Contract No. ET-MoE/GEQIP/IDA/ICB/G-07/09.

ISBN 978-99944-2-156-5

BAAFATA

Boqonnaa 1 LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI JIRANII FI TARTIIBA ISAANII ... 1

1.1	KEESSA DEEBII LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 1000TTI JIRANII	1
1.2	KEESSA DEEBII LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 100TTI JIRANIIN SHALLAGUU	12
1.3	BAAY'ATTOOTA 100 FI 1,000 KANNEEN HAMMA 10,000TTI JIRAN	19
1.4	LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI JIRAN	25
1.5	LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI JIRAN WALIIN MADAALUU FI TARTIIBESSUU	32

Boqonnaa 2 SAFAROOTAA 38

2.1	DHEERINA MILIIMEETIRAAN (mm), SAANTIMEETIRAAN (cm), FI KILOOMEETIRAAN (km) SAFARUU	38
2.2	QABEE DHANGAL'OO MILIILITIRII FI LIITIRIN SAFARUU	45
2.3	GIRAAMII, KILOOGIRAAMII FI KUNTAALAAN HANGA SAFARUU	47

Boqonnaa 3 SEENSA FIRAAKSHINOOTAA..... 50

3.1	KEESSA DEEBII FIRAAKSHINOOTAA	50
3.2	FIRAAKSHINOOTA TOKKEE $\frac{1}{2}$ HAMMA $\frac{1}{10}$ TTI JIRAN	51
3.3	WALAKKOOTAA FI KURMAANOTA LAKKOOFSA HUNDAA	53
3.4	FIRAAKSHINOOTA SASSALPHOO WALIIN MADAALUU	55

Boqonnaa 4 LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI IDA'UU FI HIR'ISUU 56

4.1	LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI IDA'UU	56
4.2	HIR'ISUU LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTII	66
4.3	PIROOBILEEMOTA JECHAA IDA'UU FI HIR'ISUU OF KEESSAA QABAN	73

Boqonnaa 5 BAAY'ISUU FI HIRUU LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI 77

5.1	LAKKOOFSA HUNDAA BAAY'ATTOOTA 100 TA'AN LAKKOOFSA HUNDAA KAN DIJITII TOKKOOTIN BAAY'ISUU	77
5.2	LAKKOOFSA HUNDAA BAAY'ATTOOTA 1000 TA'AN LAKKOOFSA HUNDAA DIJITII TOKKOOTIN BAAY'ISUU	81
5.3	LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI JIRAN LAKKOOFSA 1 - 9TTIIN BAAY'ISUU	83
5.4	BAAY'ATTOOTA 10 FI 100 HAMMA 10,000TTI JIRAN LAKKOOFSA DIJITII 1 FI 10F HIRUU	93
5.5	LAKKOOFSA HUNDAA HAMMA 10,000TTI JIRAN, LAKKOOFSA DIJITII TOKKO QABANII FI 10F HIRUU	97

Boqonnaa 6 SARAROOTAA FI DANAALEE SASSALPHOO 106

6.1	SARAROOTAA WALQAXXAAMURAN, WALTARREE FI PARPANDIIKULARII TA'AN	106
6.2	SARAROOTAA WALQAXXAAMURAN, WALTARREE FI PARPANDIIKULARII FAKKEESSUU	109
6.3	REKTAANGILOOTA, ISKUWEEROTA, PARAALELOOGIRAMOTAA FI TIRAAPPIIZIYAMOTAA	115
6.4	GEENGOO	120

Boqonnaa 7 MAALLAQA 123

7.1	YUUNITOOTAA MAALLAQAA WALITTI JIJJIIRUU	123
7.2	PIROBILEEMOTAA JEECHAA	127

Boqonnaa 8 YEROO 129

8.1	SA'AATII DUBBISUU	129
8.2	SA'AATII FI DAQIIQAA	131
8.3	GUYAAN, TORBAN, JI'AA FI WAGGAA	133
8.4	KAALANDARII SALPHAA	134

Boqonnaa 9 QABANNAA DAATAA 136

9.1	GIRAAFOTAA FAKKIILEE SASSALPHOO	136
9.2	GIRAAFOTAA FAKKII SASSALPHOO JBSUU	138